

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Školní rok 2022 – 2023

Úvod

Minimální preventivní program (MPP) vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016), Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) a Pomůcky k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017. Minimální preventivní program má napomoci vytvořit podnětné prostředí pro výchovu a směřování žáků ke zdravému životnímu stylu a tím napomáhat eliminovat škodlivé jevy současné společnosti, jakými jsou závislosti fyzické i psychické, nezdravé mezilidské vztahy a pomáhat v oblasti prevence rizikového chování žáků. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy.

Nárůst sociálně patologických jevů mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Proto je důležité zahájit primární prevenci již v době základní školní docházky, žákům poskytnout informace o dané problematice (přiměřeně k věku žáků), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni. V běžném školním životě si všímáme, že se u žáků vytrácí i běžné projevy slušného chování jako je zdravení dospělých, u mnoha žáků chybí motivace k překonávání překážek.

Minimální preventivní program ZŠ a MŠ plukovníka Bedřicha Krátkorukého, Hořátev (ZŠ Hořátev) si klade za svůj cíl formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti. To vše ve spolupráci se zákonnými zástupci rodičů a příslušnými institucemi.

Minimální preventivní program je určen pro žáky, jejich zákonné zástupce, pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, pro širokou veřejnost.

Důležitým faktorem ve výchovném působení na ZŠ Hořátev je skutečnost, že se jedná o malotřídní venkovskou školu, ve které je navozeno domácí prostředí. Je tím zabezpečeno osobní poznání mezi učiteli a žáky i mezi žáky všech tříd navzájem. Tato situace velice kladně přispívá k osobní atmosféře ve škole a tím i k lepší spolupráci mezi žáky, učiteli a rodiči.

Charakteristika školy

Základní škola a mateřská škola plukovníka Bedřicha Krátkorukého, Hořátev

Počet žáků: 42

Třídy:

- 1. ročník
- 2. a 3. ročník
- 4. a 5. ročník

ZŠ Hořátev je málotřídní škola rodinného typu, která se nachází v klidném vesnickém prostředí několik kilometrů od okresního města. Obec Hořátev leží v oblasti Polabské nížiny a v její bezprostřední blízkosti se nachází lesy, potoky a rybníky. V rámci obce je dětem k dispozici několik hřišť s herními prvky. V obci funguje několik spolků věnujících se práci s dětmi.

ZŠ Hořátev zajišťuje výuku pro žáky 1. - 5. ročníku ZŠ ve třech třídách, kde se učí všech pět ročníků. Spojené ročníky umožňují spolupráci, práci ve skupinách, nutí žáky k větší míře samostatnosti. Vzájemné soužití a propojení aktivit ve všech ročnících při akcích pořádaných školou smazává rozdíl mezi mladšími a staršími dětmi. Také agresivní chování je v rámci tohoto prostředí eliminováno na minimum.

Minimální preventivní program navazuje na Školní vzdělávací program: „Nikdy nejdeš sám.“

Žáci jsou rozděleni do 3 tříd, přičemž I. třídu tvoří žáci 1. ročníku, II. třídu žáci 2. a 3. ročníku, a do III. třídy chodí žáci 4. a 5. ročníku.

Škola má vstřícnou atmosféru, žáci všech tříd tráví velkou část času dohromady. Potkávají se o přestávkách, o velké přestávce si všichni společně hrají na školní zahradě, chodí na obědy, škola pořádá společné aktivity – týdenní pobyty v přírodě, exkurze a další projekty napříč ročníky.

Cíl MPP

Cílem MPP je ve spolupráci s rodiči zvýšit odolnost dětí vůči sociálně – patologickým jevům, vést je ke zdravému životnímu stylu, zdravému sebevědomí, správnému sebehodnocení, poznání sebe sama, ke zvládnutí stresu, k dovednosti řešit své problémy bez pomoci léků a návykových látek a nebát se mluvit s rodiči a učiteli o svých problémech.

Vytýčení sociálně patologických jevů:

Prevence sociálně patologických jevů u žáků v rámci základní školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření
- rizikové chování v dopravě
- poruchy příjmu potravy
- syndrom CAN
- násilí a šikana
- kyberšikana
- homofobie
- xenofobie, rasismus, extremismu, antisemitismus
- vandalismus, delikvence a další formy násilného chování
- záškoláctví
- krádeže
- krizové situace spojené s násilím
- virtuální drogy (počítače, televize, video, mobily)
- sebepoškozování
- kulty a sekty
- rizikové sexuální chování
- domácí násilí
- hazardní hraní
- rizikové chování u žáků s PAS

Dlouhodobé cíle:

- Prohlubování povědomí žáků o sociálně patologických jevech a jejich následcích
- Rozvíjení schopnosti orientovat se ve vztazích, odpovídat za své chování, nést důsledky
- Rozvíjení schopnosti samostatně se rozhodovat a být za své rozhodnutí zodpovědný
- Seznámení s problematikou syndromu CAN
- Posilování komunikačních dovedností, schopnost řešit problémy, konflikty nenásilnou formou a zvládat stres
- Vytváření pozitivního sociálního klimatu s pocitem důvěry a zařazení se do skupiny
- Zvyšování vědomí kolektivní soudržnosti třídy a školy - stmelování kolektivu
- Formování postojů k hodnotám
- Osvojení potřebných hygienických návyků a zdravého životního stylu
- Zapojování žáků do dění ve škole - aktivity, které vedou ke vhodnému využití volného času dětí
- Respektování individuálních rozdílů mezi žáky
- Rozvíjení respektu k potřebám jednotlivce a rozvíjení komunikace a spolupráce: učitel – žák – rodič, škola – obec

Realizace MPP

Škola usiluje o vytváření pozitivního klimatu na škole, nestresujícího prostředí a snaží se vést žáky k smysluplné využití volného času. Škola se snaží úzce spolupracovat se zákonnými zástupci žáků.

Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů:

Primární prevenci v každé třídě má na starosti třídní učitel.

S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě, vlastivědě a českém jazyce. Při výuce lze využít různých metod, například výklad, předávání informací, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování.

1. ročník

- osobní bezpečí
- základní zásady mezilidské komunikace
- vztahy v dětském kolektivu
- základní hygienické návyky
- využití volného času
- rodina - bezpečné místo

2. ročník

- lidské tělo
- zdraví a jeho ochrana
- zacházení s léky
- režim dne
- vztahy mezi lidmi
- chování v krizových situacích

3. ročník

- pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti
- zdraví a jeho ochrana

- lidé kolem nás, multikulturní výchova
- využívání volného času
- ochrana proti obtěžování cizí osobou

4. ročník

- lidské tělo, odlišnosti mezi pohlavími
- životospráva a důsledky nevhodných návyků
- využívání volného času
- pojmy z oblasti prevence - šikana, násilí, závislosti
- vztahy v kolektivu

5. ročník

- domov, rodina, důvěra, vztahy, dětská práva
- návykové a léčivé látky
- vztahy v kolektivu
- neznalost neomlouvá
- pojmy z oblasti prevence - negativní vliv kouření a alkoholu
- puberta
- nebezpečí při komunikaci s cizími lidmi

Strategické cíle prevence:

Po pěti letech by žáci měli umět:

- definovat rodinu jako zámezí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- základní sociální dovednosti
- základní hygienické návyky
- rozlišit čas pro práci a zábavu
- ochránit se před cizími lidmi
- rozlišit léky a návykové látky
- pojmenovat škodlivost kouření, alkoholu a jiných návykových látek, znát následky jejich užívání
- odmítat (říci ne)

Nadstavbové aktivity v rámci školy:

Žáci se zúčastní i pravidelných školních i mimoškolních akcí, do kterých jsou zapojeni rodiče i občané obce. Jedná se např. o:

- dopravní soutěž – „želviáda“
- drakiáda
- návštěva knihovny v Nymburce
- návštěva divadelních představení
- vánoční zpívání
- zimní a letní škola v přírodě
- Den dětí
- atletická olympiáda malotřídek
- návštěva a spolupráce sousedních škol
- exkurze, školní výlety (zoo, apod.)
- setkání s policií, s hasiči

- vynášení Mořeny
- Rodinný desetiboj
- Školní slavnost – rozloučení s 5. ročníkem a přivítání nových žáků 1. ročníku
- výstava výtvarných prací žáků – např. Noc kostelů

Volnočasové aktivity:

- Sportovní kroužek

Spolupráce s rodiči:

Rodiče jsou zapojováni do mnoha školních i mimoškolních aktivit, mají možnost navštívit výuku, jsou pravidelně informováni týdenními plány o dění ve škole, po domluvě mohou kdykoli přijít na schůzku s učiteli, případné problémy jsou ihned řešeny a je o nich veden zápis.

Postup při řešení výskytu sociálně patologických jevů

V případě, že škola bude mít podezření na používání návykových látek či na výskyt jiného rizikového chování, bude postupováno dle školního řádu a dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). Na pohovoru s žákem se bude aktivně podílet podle konkrétní situace třídní učitel, výchovný poradce, preventista, ředitel školy. Dle závažnosti rizikového chování bude věc vyřešena buď v rámci pohovoru s žákem nebo bude oznámena zákonným zástupcům, případně mohou být také zapojeny instituce zabývající se ochranou dětí a mládeže a vůči kterým má škola informační povinnost.

Náplň aktivit jednotlivých skupin v rámci MPP

Ředitel školy - má odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu, sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů a provádí organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole.

Školní metodik prevence – vytváří Minimální preventivní program, koordinuje přípravy programu a jeho realizaci, komunikuje s žáky, zákonnými zástupci, ostatními pracovníky školy, odkazuje na další odborníky, monitoruje žáky s rizikovým chováním, zaměřuje se na zachycování varovných signálů souvisejících s problematikou sociálně patologických jevů.

Pedagogičtí pracovníci - začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů, jednotlivé problémy a nejasnosti z oblasti prevence sociálně patologických jevů konzultují s metodikem prevence a ředitelem školy, mapují vztahy ve své třídě, vhodnými aktivitami navozují zdravé prostředí v kolektivu, v případě výskytu šikany se podílí na léčbě vztahů v kolektivu, důsledně postihují (navrhují postihy) v případě porušení školního řádu.

Žáci - participují na přípravě a realizaci programu, jsou seznámeni s MPP. Vědí, kde hledat pomoc, na koho se obrátit.

Spolupráce s institucemi

Oblast školství

- pedagogicko-psychologická poradna Nymburk
- odbor školství při Městském úřadě Nymburk

Oblast zdravotnictví

- dětský lékař

Oblast sociálních věcí

- odbor sociálně právní ochrany dětí Nymburk

Další instituce

- obecní úřad Hořátek

V Hořátku 1.9.2022

Vypracoval Mgr. Michal Peška

Pedagogická rada projednala a schválila dne